

Dombai Zsolt

A szomáliai kalózkodás története. Motivációk és módszerek a kezdetektől napjainkig

A világ egyik legszegényebb és politikailag leginstabilabb országa, Szomália, az utóbbi években a nemzetközi közvélemény érdeklődésének középpontjába került. Ennek oka, hogy 2008-tól kezdve a szomáliai kalózkodás korábban nem tapasztalt méreteket öltött, ami komoly következményekkel jár a nemzetközi kereskedelem, valamint a nemzetközi biztonság több dimenziójának tekintetében is. A jelen tanulmány tárgya e kalóztevékenység kialakulásának és hatásainak elemzése.

Az Afrika szarvánál folytatott kalózkodás a nemzetközi közösség egyik aktuális és komoly problémája. Jelentősége az Ádeni-öböl és a térség kiemelt földrajzi elhelyezkedésében, illetve a hajóforgalom ebből adódó méretében rejlik. A világ kereskedelmének 10%-a, a nemzetközi kőolaj-exportnak pedig számottevő része, napi 3,3 millió hordó halad át ezen a területen. Az átmenő forgalom biztonsága különösen fontos az Európai Unió számára, amely tengeri kereskedelmének 95%-át, energiahordozó-importjának pedig 20%-át ezen az útvonalon keresztül bonyolítja. A hajózás zavartalansága azonban a Közel-Keletről származó kőolaj és földgáz olyan további importőrreinek is érdeke, mint például az Egyesült Államok, Japán, Kína, vagy India.

Tanulmányom célja a modern szomáliai kalózkodás bemutatása, annak kialakulásától egészen napjainkig. A tárgyidőszakot a kalózok kiléte, a támadások célja, jellege, száma és területi elhelyezkedése alapján öt szakaszra lehet osztani:

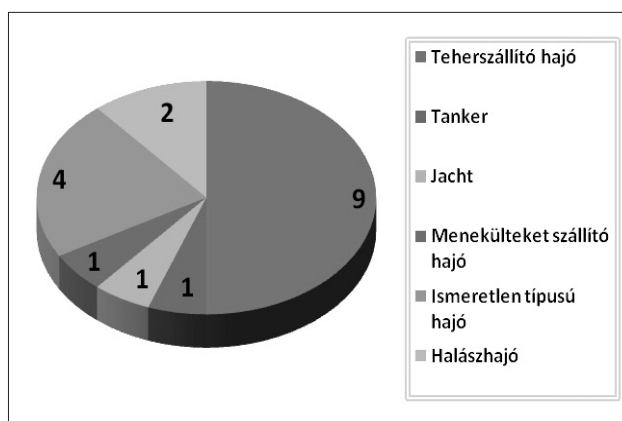
1. kezdeti szakasz (1989–1995);
2. átmeneti szakasz (1996–1999);
3. az ún. *puntföldi* szakasz (2000–2004);
4. az ún. *Afweyne*-szakasz (2005–2007);
5. és „üzleti” szakasz (2008-tól napjainkig).

A kalózkodás kibontakozásának szakaszai

A kezdeti szakasz (1989–1995)

Számos elemzésben találkozhatunk olyan véleményekkel, miszerint a szomáliai kalózok kezdetben nem mások voltak, mint egyszerű halászok, akik megélhetésük biztosítása érdekében – a *Sziad Barre* vezette rezsim összeomlását követően, megfelelő központi hatalom hiányában – meg akarták védeni Szomália vizeit az illegális külföldi halásztattól és szemétlerakástól. Olvashatunk olyan nézeteket is, melyek szerint ebben a „rendfenntartó” tevékenységben a volt parti őrseg tagjai is részt vettek, mint a szomáliai vizek, valamint természeti kincsek önkéntes és önzetlen védelmezői. Ezeket az álláspontokat azonban nem objektív tényekre, hanem rendszerint az elfogott kalózok vallomásaira, illetve a fogvatartott túsok kalózokkal folytatott beszélgetéseire alapozzák.

A Szomália partjánál ezen időszakban végrehajtott kalóztámadásokkal kapcsolatos tényeket figyelembe véve viszont kijelenthetjük, hogy a jó szándékú „parti őrseg” ténykedéséből elburjánzott kalózkodás mítosza nem állja meg a helyét. Ezt az állítást a The Federation of American Scientists (FAS) nevű szervezet által összegyűjtött statisztikai adatok is igazolják, melyekből kiderül, hogy a szomáliai kalózok által végrehajtott támadások elsődleges célpontjai nem halászhajók voltak.¹ Természetesen azt is be kell látni, hogy az illegálisan halászó hajók egy része – e tevékenységük eltitkolása céljából – feltehetőleg nem jelentette az őket ért támadásokat, amiből az következik, hogy e támadások nem kerültek be az adatbázisba. Ez azonban elhanyagolható annak tudatában, amit a rendelkezésre álló többi jelentés alapján meg lehet állapítani, miszerint a

1. ábra. A szomáliai kalózok által megtámadott hajók száma, típusok szerint (1989–1995) (Forrás: FAS)

¹ Az adatokat a FAS az Egyesült Államok védelmi minisztériuma egyik háttérintézményének, a National Geospatial-Intelligence Agency (NGA) Maritime Safety Information nevű programja által létrehozott és működtetett, Anti-Shipping Activity Messages (ASAM) nevű adatbázisából gyűjtötte össze.

szomáliai kalózkodók által végrehajtott támadások jelentős része már a kezdetektől kezdve a lassan mozgó, könnyen megközelíthető teherszállító hajók ellen irányult, azzal az elsődleges céllal, hogy kifosszák a hajót és a legénységet.

A zsákmányszerzésen túl – a polgárháború alatt, 1989 és 1991 között – a támadásoknak volt egy másodlagos, politikai célja is. Ez pedig arra irányult, hogy elrettentse a Barre-kormányt a beszállító hajózási társaságoktól, ezzel elvágva a központi hatalmat a tengeri utánpótlástól. Ezt szintén egy, a FAS által begyűjtött jelentés támasztja alá, miszerint a Szomáli Nemzeti Mozgalom (SNM) 1989 decemberében figyelmeztetett minden hajózási társaságot, hogy a saját biztonságuk érdekében ne működjenek tovább együtt a központi kormánnyal. A jelentés szerint az SNM, hogy a felhívását nyomatékosítsa, december 5-én megcsáklyázott és kifosztott egy panamai hajót, amelyik az akkor még kormány ellenőrzés alatt álló Berbera kikötőjébe tartott.

A „kezdeti” szakaszban a kalózkodók főként a Barre-rendszerrel és az ENSZ békefenntartókkal szemben álló mozgalmak fegyveresei közül kerültek ki.² Ezek többnyire az adott szervezet működési területén található, nagyobb kikötők környékén, illetve a partokhoz közel tevékenykedtek.³ A támadásokat a kalózkodók rendszerint egy-két könnyű, maximum 25 csomós végsebességre képes motorcsónakkal, továbbá kézfegyverekkel felszerelve, általában csónakonként 8–10 fős csoportokban hajtották végre.

Az átmeneti szakasz (1996–1999)

Az ebben az időszakban végrehajtott támadásokról szóló jelentések a pontos koordináták tekintetében több esetben is hiányosak. Annyit azonban meg lehet állapítani, hogy a kalózkodás második szakasza a támadások területi elhelyezkedése szempontjából megegyezik az első szakasszal. Azaz a kalózkodók ebben az időszakban is főként északon és észak-keleten, a szomáliföldi és puntföldi kikötők környékén, valamint azok partjaihoz közel folytatták tevékenységüket.

A jelentések és a támadások helyszíneinek egyezősége alapján a támadók kilétére vonatkozólag azt állapíthatjuk meg, hogy a kalózkodók egy része továbbra is az adott területet felszabadító szervezetek, a másik része pedig a helyi hadurak fegyveresei közül kerültek ki. A többi körülmény tekintetében viszont eltérések mutatkoznak az *átmeneti* és a *kezdeti* szakasz között. A támadások ebben az időszakban (és a továbbiakban is) már kizárólag zsákmányszerzésre irányultak, és azokban semmilyen politikai szándék nem fedezhető fel. Ebben az időszakban kezdődtek a váltságdíj reményében végrehajtott túszejtések.⁴ A következő években tovább folytatódtak

2 Az említett SNM mellett például a Szomáli Hazafias Mozgalom (SPM) vagy a Szomáli Felszabadító Demokratikus Front (SSDF).

3 Az SNM központja, az egykori Brit Szomáliföld, a mai Szomáliföld területe volt, aminek a függetlenségét 1991-ben kiáltotta ki a szervezet. Az SSDF bázisa a mai Puntföld volt, amit szintén 1991-ben szabadtottak fel a Barre-rezsim alól.

4 1996 februárjában egy kenyai hajó 20 fős legénységért követeltek a kalózkodók 100 millió amerikai dollárt, amit azonban nem kaptak meg. Ezután 1996 májusában szomáliai fegyveresek egy orosz vontatóhajó legénységét ejtették foglyul, akiket csak azután voltak hajlandók elengedni, miután a hajó tulajdonosa 8000 amerikai dollár készpénzt fizetett nekik.

a túszejtések és váltságdíj-követelések, amik a mai napig a szomáliai kalózkodás legfőbb jellegzetességét jelentik.

A támadások módjában szintén változást figyelhetünk meg: a kalózok továbbra is kisebb csoportokban, könnyű motorcsónakok fedélzetén közelítették meg a kiszemelt áldozataikat, azonban a könnyű kézfegyvereken túl már komolyabb fegyvereket (például csónakra szerelt géppuskát, gránátvetőt vagy vállról indítható rakétákat) is bevetettek a siker érdekében.

Különbség továbbá az első szakaszhoz képest az, hogy a jelentett támadások száma évről évre folyamatosan emelkedett. 1996-ban még csak négy esetet regisztrált a Nemzetközi Hajózási Ügynökség Kalózellenes Irodája (IMB-PRC), 1997-ben ötöt, 1998-ban kilencet, végül 1999-ben már tizennégyet, amik összesen majdnem a kétszeresét tették ki az előző időszak hat éve alatt regisztrált tizennyolc támadásnak.

Az ún. puntföldi szakasz (2000–2004)

1999-et követően a kalózok kiindulási területe az eddigi északi, észak-keleti területekről főként már csak az észak-keleti területre, azaz Puntföldre korlátozódott. Ennek az állt a hátterében, hogy a korábban kedvelt bázisnak számító Szomáliföldön a kormány hadat üzent a kalózoknak, és általánosságban a bűnözésnek is. A kalózkodás visszaszorításának sikere azonban nem a tengeren tett erőfeszítéseknek volt köszönhető, hanem a törvények helyi szinten történő szigorú betartatásának, továbbá a hatékony helyi bűnmegelőzésnek és bűnüldözésnek. A hatóságok – köszönhetően lakosság általi bejelentéseknek és a rendőrség operatív tevékenységének – a különböző kalózcsoportokat még az előtt elfogták, mielőtt azok végre tudták volna hajtani a tervezett támadásaikat. Ennek a jól működő rendszernek következtében, a kis létszámú rendőrség és parti őrség ellenére is, sikerült Szomáliföld kikötőit és vizet megtisztítani a kalózoktól.

Szomáliföldhöz hasonlóan Puntföldön is próbálkoztak a kalózkodás megfékezésével, azonban ott más módszert választottak. Egy évvel a függetlenség kikiáltását követően a puntföldi vezetés 1999-ben szerződést kötött a British Hart nevű cégcsoporttal partvédelmi szolgáltatásra, valamint a későbbi parti őrség személyzetének kiképzésére.

A vállalkozás kezdetben biztatónak tűnt, mivel sikerült több illegális külföldi halászhajó legénységét bíróság elé állítani, sőt még egy helyi hadúr illegális halászflojtáját is felszámolták. A kalózkodás visszaszorítására azonban már „nem maradt ideje” a cégnek, ugyanis a 2001-ben *Abdullahi Yusuf*, hivatalban lévő elnök, és *Jama Ali Jama* elnökjelölt között kirobbant belháború miatt kivonultak az országból. Ezt követően a rendszer összeomlott, és az addig kiképzett, illetve alkalmazott szomáliai parti őrök munkanélkülivé váltak, akiknek egy része később a kalózok táborát gyarapította tovább.

Az említett folyamatok következtében a kalózkodás – néhány esettől eltekintve – 2004-ig puntföldi jellegzetességgé vált, amely tevékenységben főként a területet uraló Darod-klán Majerten ágához tartozó férfiak vettek részt. Voltak más klánhoz tartozó és klánoktól független kalózok is, azonban a Majerten-dominancia egyértelmű volt. Ebben az időszakban váltak a kalózok kedvenc kiinduló helyévé a

puntföldi Eyl és Garad kikötői, amelyek a mai napig a szomáliai kalózkodás két legvárának számítanak.

Az IMB–PRC még 1998-ban azt tanácsolta a hajózási társaságoknak, hogy legalább 50 tengeri mérföld távolságra hajózzanak a szomáliai partoktól.⁵ Mivel a támadók a már említett könnyű motorcsónakokat használták, amelyek egy-egy út alkalomával legfeljebb 50–100 tengeri mérföldet képesek megtenni. A javasolt 50 tengeri mérföld akkor megfelelő távolságnak bizonyult ahhoz, hogy a hajók útvonala kívül essen a kalózok hatótávolságán.

A támadások egyre gyakoribbá válásával a társaságok kezdtek is betartani az IMB–PRC ajánlását, és az útvonalakat úgy határozták meg, hogy azok a veszélyeztetett zónát elkerüljék. Ennek azonban nem az lett a következménye, hogy csökkentek a támadások, hanem az, hogy a kalózok megváltoztatták a támadások módját.

A parthoz közelében áldozatra motorcsónakban történő várakozás helyett a kalózok ún. *anyahajó-taktikát* vetettek be. Közepes méretű hajókat töltek fel üzemanyaggal, élelmiszerekkel, fegyverekkel és egyéb tartalékokkal, továbbá a hajó fedélzetén elhelyeztek több motorcsónakot is. Ezek az „anyahajók” képesek voltak a szomáliai partoktól távolabbra hajózni, és ott akár hosszabb ideig is várakozni a megfelelő áldozatra. Mindezt úgy, hogy a legénységet megfelelő készségi szinten tudták tartani ahhoz, hogy az „anyahajókról” motorcsónakokkal kiindulva megcsáklázhassák a kiszemelt célpontokat. A taktikának köszönhetően a szomáliai kalózok már nem csak a közeli teherhajókat voltak képesek megtámadni, hanem a távolabb hajózó, értékesebb kereskedelmi szállítmányokat is (2. ábra).

A támadások parttól való távolságának időbeni változása jól észlelhető az IMB által 2004-ben kiadott jelentés alapján is. A jelentésből kitűnik továbbá, hogy a

2. ábra. Az amerikai USS McFaul romboló által az Ománi-öbölben, 2010 áprilisában elfogott, Faize Osamani nevű, feltételezett szomáliai „anyahajó”
(Forrás: NAVYTIMES)

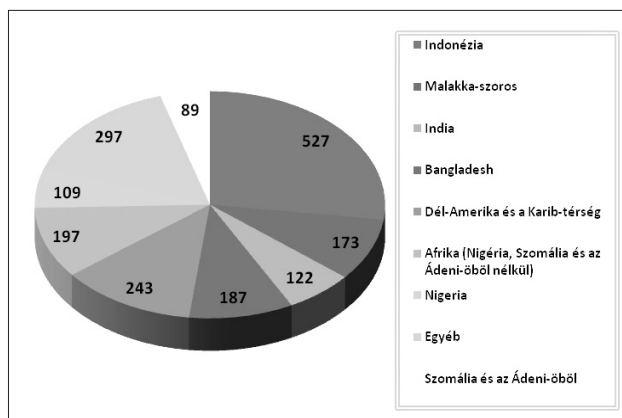
5 50 tengeri mérföld = 92,6 kilométer

javasolt 50 tengeri mérföldes távolság betartásának köszönhetően a partközeli támadások száma folyamatosan csökkent (2004-ben például mindössze két esetet regisztráltak az 1999-es 14-hez képest). Mindazonáltal ez mégsem jelentette a probléma megoldását, de még csak enyhülését sem. Sőt, a parthoz közeli és attól távoli támadások száma együttesen, átlagosan 40%-kal emelkedett az előző időszak utolsó évéhez viszonyítva.⁶ Ennek az a magyarázata, hogy a kalózkok a fő működési területüket a partoktól távolabbi vizekre helyezték át.

Az ún. Afweyne-szakasz (2005–2007)

Bár a szomáliai kalózkodás 2000-től kezdve egyre intenzívebbé és területileg kiterjedtebbé vált, még mindig elhanyagolható volt a világ más területein, főként a Dél- és Délkelet-Ázsiában zajló kalóztevékenységekhez képest (ld. 3. ábra). 2005-ben azonban a szomáliai kalózkok kerültek a nemzetközi figyelem középpontjába, miután megtámadták és kifosztották az ENSZ Világélelmezési Programjának (WFP) két Szomáliába tartó, élelmiszersegélyt szállító hajóját. Mégsem ez a két esemény volt az oka, hogy Szomália és az Ádeni-öböl felkerült a kalózkodás nemzetközi térképére, hanem *Mohamed Abdi Hassan „Afweyne”* és a Harardhere–Hobyó csoport.

Az eredetileg közalkalmazott Afweyne a Mudug tartomány Harardhere nevű városából, a Hawiye-klán Suleiman-alklánjából származik. 2003-ban kezdett el „üzleti vállalkozásként” foglalkozni a kalózkodással. Nagy figyelmet fordított a szervezésre, csapataihoz az embereket saját maga választotta ki, vállalkozásának működése során pedig törekedett a költségek alacsonyan tartására, a hatékonyság megőrzése mellett. Ezek önmagukban azonban még nem tették volna a hírhedt és sikeres kalózvezetővé, akivé később vált. Az igazán nagy üzleti fogása az volt, hogy

3. ábra. A 2000 és 2004 között jelentett támadások száma, világszerte (Forrás: ICCIMB [2004])

⁶ Kivétel a 2004-es év, amikor a támadások száma visszaesett az előző szakasz szintjére.

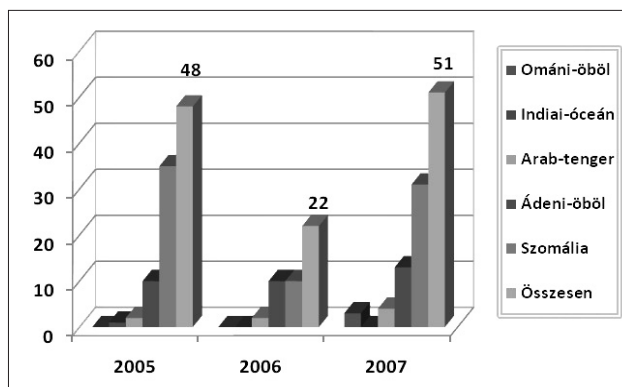
túllépte a klánja határait, és a Suleiman-alklánon kívül más klánokból is toborzott férfiakat, nem a klán hovatartozást, hanem a kalózkodásban való jártasságot és „szakmai” hozzáértést szem előtt tartva.

Csapatai „szakértelmének” fejlesztése és a tevékenységük jövedelmezősége érdekében megkeresett olyan ismert puntföldi kalózvezetőket, mint például *Garad Muhammed* vagy *Boya*, és őket bérelte fel kiképzőknek, továbbá a támadások vezetőinek. Bázisuknak Harardhere és Hobyó kikötőit választotta, mivel ez a terület kívül esett az egyes politikai csoportok érdekszféráján, így nem kellett kenőpénzeket fizetni, és a bevételt teljes mértékben vissza lehetett forgatni a vállalkozásba.

A tevékenység, köszönhetően a Suleiman- és a Majerten-alklánek szövetségének és együttműködésének, igen jövedelmezően és akadálymentesen működött egészen 2006 nyaráig, az Iszlám Törvényszékek Uniójának (UIC) hatalomra kerüléséig. Az UIC szeptemberben a kalózkodást nyilvánosan iszlámellenesnek kiáltotta ki, és elhatározta, hogy teljes mértékben felszámolja azt.

Az UIC – hasonlóan a szomáliföldi intézkedésekhez – a probléma megoldására a szárazföldön, és nem a tengeren tett erőfeszítéseket. A törvényszékek helyi szervezeteinek segítségével sikeresen felderítették és felszámolták a különböző kalózcsoportosulások bázisait és kikötőit.

Az intézkedések hatása azonban nem tartott sokáig, mivel az UIC hatalmának megdöntését követően, 2007 tavaszától kezdve a kalózok újraszerveződtek. Bár Afweyne továbbra is aktív maradt, az általa létrehozott szervezet felbomlott, kisebb, klánalapú csoportokra esett szét.⁷ A Majerten-alklán tagjai pedig, a Suleiman-Majerten szövetség felbomlását követően, 2008-ra visszatértek Puntföldre, és ott folytatták tovább a kalózkodást.

4. ábra. A szomáliai kalózok által 2005 és 2007 között végrehajtott támadások száma, területenként
(Forrás: ICC-IMB [2009])

7 A Harardhere és Hobyó bázisok továbbra is fent maradtak, de már nem Afweyne kizárólagos irányítása alatt.

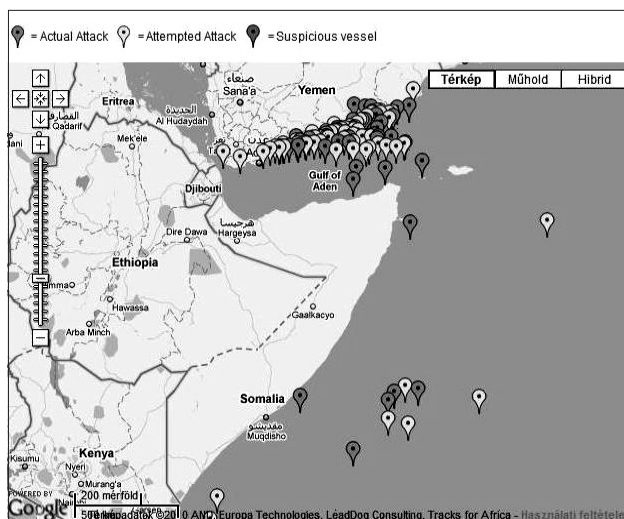
Az Afweyne- és a Harardhere–Hobyó-csoport működésbe lépésével a kalózkodás 2005-re már nemcsak pontföldi sajátosságnak számított. Sőt, a Majerten-alklánhoz tartozó kalózok Közép-Szomáliában való ténykedésének következtében a támadások nagy részét az Indiai-óceánon hajtották végre.

Afweyne „üzleti vállalkozásának” beindulását és sikerességét bizonyítja, hogy 2005-ben a támadások száma ugrásszerűen, 10-ről 45-re nőtt az előző évhez képest. 2006-ban, az UIC említett intézkedéseinek hatására, a támadások száma ugyan jelentősen visszaesett, de az újrászerveződést követően, 2007-ben meghaladta még a 2005-ös adatokat is (ld. 4. ábra).

Az „üzleti” szakasz (2008-tól napjainkig)

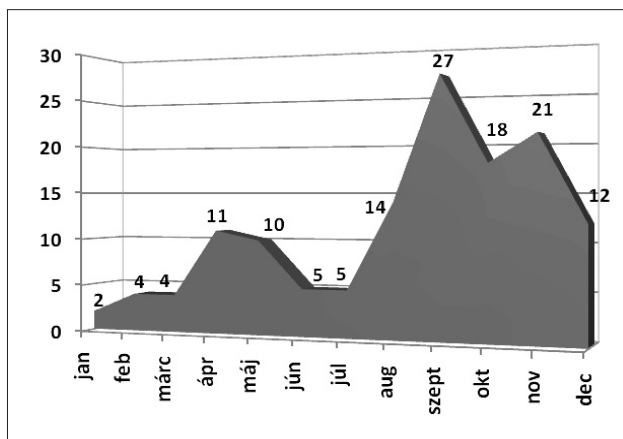
A támadások területi elhelyezkedésében 2008-ra ismételtelen jelentős változás következett be: a kalózok működési területe az „Afweyne-szakaszhoz” képest az Indiai-óceánról az Ádeni-öbölre tevődött át, ami a Majerten-alklánhoz tartozó kalózok Puntföldre való visszatérésének, a hajózási útvonalak Szomália partjaitól való újabb eltávolodásának, de főként a kalózkodás körülményeiben bekövetkezett változásnak volt a következménye⁸ (5. ábra).

Ennek a változásnak a kiindulópontja a kalózkodással foglalkozók számának növekedése volt. Ez 2008 májusától kezdődött, egy hónappal az után, hogy a pontföldi kormány felfüggesztette a rendőrök bérének kifizetését. A bérek visszatartásának hatására a bűnmegelőzéssel és bűnüldözéssel – így a kalózcsoportosulások

5. ábra. A kalóztámadások területi elhelyezkedése 2008-ban (Forrás: IMB–PRC)

8 A hajózási útvonalak kitolódása az után kezdődött, hogy az IMB 2007 májusában 200 tengeri mérföldre növelte az ajánlott távolságot a parttól több mint 50 tengeri mérföldre végrehajtott támadások miatt.

6. ábra. A kalóztámadások számának alakulása
2008. január 1-től december 31-ig (Forrás: ICC-IMB [2008])

felderítésével is – foglalkozó rendőri rendszer összeomlott, és a kormánynak szinte nem maradt kapacitása a kalózok elleni harcra. Ennek, valamint az egyre gyakoribb és nagyobb összegű,⁹ sikeres váltságdíj követeléseknek az lett a következménye, hogy – a nyári monszont követően – augusztustól robbanásszerűen megsaporodtak a kalóztámadások. (6. ábra)

A kalóztevékenység iránti érdeklődés megnövekedésének hatására a Puntföldre jellemző, néhány meghatározó vezetőre épülő, nagy kalózszervezetek fragmentálódni kezdtek.¹⁰ Ennek következtében nagyon sok kisebb, egymástól független csoportosulás jött létre. Ezek a csoportok mind létszám, mind klán-hovatartozás szempontjából igen különbözőek.¹¹ A tevékenység szervezése és finanszírozása alapján alapvetően három típust lehet megkülönböztetni közülük.

- Az első típus esetében egy megfelelő anyagi háttérrel rendelkező személy kezében összpontosul minden, ő szervezi a támadásokat, az ő tulajdonát képezik a hajók, a fegyverek és az összes felszerelés, ami a támadásokhoz szükséges. A sikeres támadást követően így az övé lesz a zsákmány is, amiből a legénység egy bizonyos részesedést kap. Ez a típus a legköltségesebb verzió, mert mindent a „vállalkozás” tulajdonosa finanszíroz, viszont ezek azok a csoportosulások, akik a legtöbb váltságdíjat tudják megszerezni, a megfelelő anyagi körülményeknek köszönhetően.
- A második típus esetében több vállalkozó szellemű férfi áll össze. Mindenki saját maga gondoskodik a szükséges fegyverről és felszerelésről, a csónakot

9 A korábbi pár ezer amerikai dollárral szemben 2008-ban a váltságdíjak átlagos összege 500 ezer és 2 millió amerikai dollár közé volt tehető.

10 A két nagy, korábbi kalózhálózat (Eyl, Garad) továbbra is fennmaradt, csak már nem kizárólagos a szerepük.

11 Vannak két-három fős csoportok, de nem ritkák a nagyobb, akár 200 fős „vállalkozások” sem.

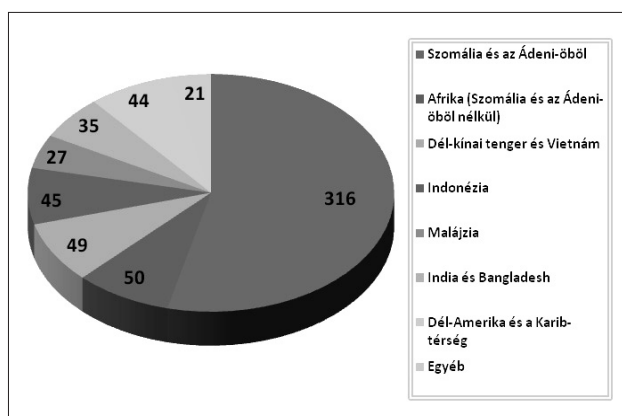
pedig közösen bérlik. Ebben a verzióban mindenki kiveszi a részét a felmerülő költségekből, így a sikeres támadást követően ennek megfelelően osztoznak a hasznon.

- A harmadik típus (félig-meddig az előző kettőnek a keveréke): több kisebb finanszírozó van, akik közösen „befektetik” a pénzüket egy kalózvezetőnél. Ő ezután összeszed, és felbérel egy csapatot, majd az akció után a hasznot elosztják a „befektetők”, a legénység és a vezető között.

Mivel a megnövekedett „kereslet” kielégítésére már nem volt elég a Szomáliától keletre, az Indiai-óceánon található hajó forgalom, így az egyre nagyobb haszonra szert tenni akaró kalózok, az Ádeni-öböl nagyobb és gazdagabb forgalmát nézték ki maguknak. A hatékonyság javítása, valamint a haszon növelése érdekében a tehetősebb csoportok továbbfejlesztették az „anyahajó-taktikát” is, és ma már a nyílt vízén történő várakozás helyett műholdas telefonokat, GPS-alapú navigációs rendszereket, továbbá éjjellátó berendezéseket is igénybe vesznek a támadások során. Ezen kívül a kalózok hírszerző hálózatokat hoztak létre és tartanak fent a térség több kikötőjében, amik megfelelő információval látják el őket a hajók legénységét, rakományát, valamint tervezett útvonalát illetően.

Ez a továbbfejlesztett, üzletszerű kalózkodás napjainkban az egyik legjövendősebb vállalkozás lett Szomáliában. A kalózcsoportoknak 2008-ban kifizetett váltásdíjak összegét összesen 50 és 130 millió amerikai dollár közé teszik.

A nagy haszon reményében 2008 második felétől kezdve tehát egyre többen próbáltak és próbálnak szerencsét, aminek köszönhetően a támadások száma soha nem látott mértékben növekedésnek indult. Amíg 2007-ben összesen 51 támadást hajtottak végre a térségben, addig 2008-ban már 111-et, 2009-ben pedig 218-at. Ennek következtében – ellentétben a korábbi szakaszokkal – napjainkban az Afrika szarvánál folytatott kalózkodás számít a legjelentősebbnek a világon. 2010. január 1-je és 2011. március 31-e között regisztrált támadások több mint felét szomáliaiak hajtották végre (7. ábra).

7. ábra. A 2010. január 1. és 2011. március 31. között jelentett támadások száma, világszerte
(Forrás: ICCIMB [2010]; ICCIMB [2011])

Összefoglalás

Ahogy azt a tanulmányomban bemutattam, a szomáliaiak által végrehajtott támadások száma a kezdetektől kezdve – leszámítva az Iszlám Törvényszékek Uniójának (UIC) hatalomban töltött, rövid idejét – különböző mértékben, de folyamatosan növekedett. Az utóbbi pár évben ráadásul olyan ütemben, hogy napjainkra az Afrika Szarvánál folytatott kalózkodásnak a nemzetközi közösséget érintő, a biztonság több (ti. politikai, gazdasági, energetikai, környezeti stb.) dimenziójára is kiterjedő helyi, regionális és nemzetközi szinten ható következményei jelentkeztek. Ebből kifolyólag érthető, hogy a nemzetközi közösség egyik kiemelt feladatának tartja a helyzet mielőbbi rendezését.

A problémával számos nemzetközi kormányközi, illetve nem kormányzati szervezet is foglalkozik. Az ügy összetettsége, politikai, gazdasági, társadalmi és jogi aspektusai miatt azonban nem olyan egyszerű a kalózkodás felszámolása. Így a 2008 óta tartó nemzetközi haditengerészeti jelenlét sem lesz képes önmagában véget vetni ennek a rabló, fosztogató és túszejtő tevékenységnek.

A megoldási folyamat részeként ezért – véleményem szerint – nélkülözhetetlen a Szomáliában kormányzati szinten is jelenlevő, nagymértékű korrupció visszaszorítása. Elengedhetetlen továbbá – kiindulva a korábban említett kalózellenes fellépések tapasztalataiból, – hogy kellő figyelmet fordítson a nemzetközi közösség a kalózcsoportosulások felderítésére és a bűnüldözésre. A korrupció megszüntetése, illetve a motiváltság fenntartása érdekében pedig szükségserű, hogy a kalózkodás felszámolásával foglalkozó rendvédelmi szervek állományába tartozó személyek megfelelő illetményben részesüljenek.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- <http://www.fas.org/irp/world/para/pirates.htm> (letöltve: 2010. szeptember 30.)
- Gilpin R. [2009]: Counting the Costs of Somali Piracy. Center for Sustainable Economies United States Institute of Peace. Working Paper.
- http://www.usip.org/files/resources/1_0.pdf (letöltve: 2010. március 27.)
- Hansen, Stig Jarle [2009]: Piracy in the greater Gulf of Aden – Myths, Misconception and Remedies. Norwegian Institute for Urban and Regional Research.
- <http://www.nibr.no/uploads/publications/26b0226ad4177819779c2805e91c670d.pdf> (letöltve: 2010. szeptember 18.)
- ICC-IMB [2004]: Piracy and Armed Robbery Against Ships. Annual Report. International Chamber of Commerce. International Maritime Bureau. 2004. Jan. 1 – Dec. 31.
- http://www.ppl.nl/ebooks/files/ICC_InternationalMaritimeBoard_Annual_Piracy_Report2004.pdf (letöltve: 2010. szeptember 18.)
- ICC-IMB [2005]: Piracy and Armed Robbery Against Ships. Annual Report. International Chamber of Commerce. International Maritime Bureau. 2005. Jan. 1 – Dec. 31.
- http://www.le-havre.vessels-in-france.net/fichiersdoc/2005_ICC_Piracy_annual_report.pdf (letöltve: 2010. szeptember 20.)
- ICC-IMB [2006]: Piracy and Armed Robbery Against Ships. Annual Report. International Chamber of Commerce. International Maritime Bureau. 2006. Jan. 1 – Dec. 31.